

III. PROTECTION AND SUPPORT

15. Are national protection orders used in cases of violence against women and domestic violence in your Member State?

Ja.

Zie antwoord op vraag 28 over hoe wordt gewogen of beschermende maatregelen worden ingezet.

Er kunnen op verschillende wijzen beschermingsmaatregelen worden getroffen. Dit kan zowel via het bestuursrecht, civielrecht als via het strafrecht. Onder omstandigheden kan de burgemeester van een gemeente een gebieds- of locatieverbod uitvaardigen. Daarnaast heeft de burgemeester de bevoegdheid om een tijdelijk huisverbod op te leggen. Het huisverbod houdt in dat een pleger van huiselijk geweld in beginsel tien dagen zijn of haar woning niet meer in mag en in die periode ook geen contact mag opnemen met de partner of de kinderen. Dit verbod kan worden verlengd tot 28 dagen. Overtreding van het huisverbod is strafbaar. Landelijke cijfers over de inzet van het huisverbod zijn niet bekend.

Daarnaast kan via het strafrecht op verschillende manieren beschermende maatregelen worden ingezet, bijvoorbeeld een contact- of locatieverbod. Deze beschermingsmogelijkheden kunnen zowel onderdeel zijn van de straf als vooruitlopend op de beslissing van de rechter worden getroffen.

Slachtoffers kunnen op eigen initiatief bij de civiele rechter een verzoek indienen om beschermingsmaatregelen, zoals een contact- of locatieverbod.

Een andere maatregel die kan worden ingezet is AWARE. Aware staat voor Abused Women's Active Response Emergency. Dit is een persoonlijk alarmsysteem, gekoppeld met de meldkamer van de politie, voor mensen die te maken hebben met ernstige belaging of bedreiging in de relationele sfeer. Het is gekoppeld aan een methodiek om mensen in een afhankelijkheidsrelatie te beschermen en te versterken, zodat zij veilig in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. AWARE wordt altijd gekoppeld aan een hulpverleningstraject, omdat de gemeente ziet dat veiligheid bij stalking en andere huiselijk geweld situaties het erg belangrijk is dat het vermeende slachtoffer zich bewust wordt van de ernst van de situatie.

16. What are the consequences of breaching national protection orders (including barring orders) in your Member State?

- There are criminal sanctions
- There are civil sanctions
- ~~There are other consequences~~
- ~~There are no consequences~~

Overtreding van het huisverbod is strafbaar. Hierop staat maximaal 2 jaar gevangenisstraf.

De gevolgen van de overtreding van een bijzondere voorwaarden (zoals contact- en locatieverbod) hangen af van de titel waaronder zij zijn opgelegd. Dit kan een zelfstandig strafbaar feit opleveren, maar het is ook mogelijk dat daarmee de voorwaarde van een voorwaardelijke straf wordt geschonden. Er kan dan worden besloten om de voorwaardelijke straf om te zetten in een onvoorwaardelijke straf.

Aan overtreding van een civiel beschermingsmaatregelen kunnen verschillende sancties worden gehangen. Meestal gaat het om een dwangsom.

17. **Would further measures be useful to make national protection orders more effective in practice?** If yes please specify which further measures would be useful.
Nee.
18. **If a protection order (in civil or in criminal matters) has been issued in the victim's Member State of residence, EU law enables it to be invoked in another Member State for the protection of the victim in cross-border cases. Have foreign protection orders been recognised and enforced your Member State?** If yes, please indicate how many mutual recognition decisions have been issued.
Nee.
19. **If challenges have been encountered in the use of the EU rules on mutual recognition of protection orders (in civil or in criminal matters), which ones have they been?**
- Lack of awareness about the possibility of mutual recognition of foreign protection orders (by the relevant authorities or the parties involved)
 - Large divergence among the protection measures in the EU Member States
 - Lack of sanctions for a breach of a protection order
 - Divergence of sanctions in different Member States for similar types of protection orders
 - Other issues

Niet van toepassing.

20. **Are the law enforcement authorities empowered or obliged to inform a support service of cases of violence against women and domestic violence in your Member State?**
- ~~No they may not do so~~
 - ~~Yes they can do so~~
 - Yes they have to do so

De politie meldt met één formulier vanuit hun systemen (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling aan Veilig Thuis, en in bredere zin ook alle zorgelijke situaties rondom kinderen. Dit gebeurt op één landelijke uniforme werkwijze. Hierdoor zijn ook herhaalde meldingen van onveiligheid beter traceerbaar en vergelijkbaar. De melding bevat de informatie die Veilig Thuis nodig heeft om een goede weging en inschatting te maken van wat nodig is voor de veiligheid van slachtoffers.

Zie voor geweld tegen vrouwen verder het antwoord onder vraag 27.

21. Are support services (general or specialised) available to victims of gender-based and domestic violence in your Member State?

Ja.

In Nederland zijn verschillende ondersteunende diensten beschikbaar voor slachtoffers van op gender-gebaseerd en huiselijk geweld, afhankelijk van het type geweld en de impact ervan. Aanwezig zijn in ieder geval:

- Opvanglocaties voor mannelijke en vrouwelijke slachtoffers die niet veilig zijn in hun eigen omgeving.
- Voor slachtoffers van specifieke vormen van geweld is gespecialiseerde opvang beschikbaar, zoals onder meer voor slachtoffers van eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en mensenhandel.
- Diverse meld-, advies- en hulppunten die zowel telefonisch als via de chat bereikbaar zijn:
 - o Veilig Thuis (chat en telefoon) - Het meldpunt en punt voor adviesvragen van slachtoffers en dader van en omstanders en professionals over huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze hulplijn heeft een wettelijke basis en wordt bemand door professionals. Van de chatfunctie kan anoniem gebruik worden gemaakt. Er zijn 26 Veilig Thuisorganisaties.
 - o De Kindertelefoon – Hulplijn (telefoon en chat) voor kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
 - o De Luisterlijn – Hulplijn voor volwassenen die behoefte hebben een luisterend oor. De luisterlijn wordt gemand door vrijwilligers.
 - o MIND Korrelatie – Hulplijn (telefoon en chat) voor jongeren en volwassenen. Deze hulplijn wordt bemand door professionals.
 - o Centrum Seksueel Geweld – Hulplijn (telefoon en chat) voor slachtoffers van en omstanders en professionals over seksueel geweld. Deze hulplijn wordt bemand door professionals.
 - o Help Wanted – voor online seksueel geweld
 - o Slachtofferhulp Nederland geeft praktische, juridische, financiële en/of emotionele steun aan slachtoffers.
 - o Verder zijn er nog veel lokale initiatieven.

22. Do general support services systematically take into account the special needs of child victims and child witnesses of domestic violence based on a child-sensitive approach (taking due account of the child’s age, maturity, views, needs and concerns)?

- ~~No~~
- Yes, they do so systematically
- ~~Yes but not systematically~~

Om bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld te kunnen handelen in het belang van het kind is het essentieel dat kinderen in het hele proces van signaleren en de daaropvolgende beslissingen betrokken worden, dat wil zeggen dat er naar hun visie gevraagd en geluisterd wordt, dat hun mening meeweegt in beslissingen en dat zij informatie krijgen.

De ondersteuningsorganisaties die een rol hebben bij de aanpak van huiselijk Geweld en Kindermishandeling hebben de specifieke aandacht voor kinderen bij huiselijk geweldssituaties over het algemeen als onderdeel van de werkprocessen opgenomen. Daarnaast lopen er verschillende acties om dit nog verder te verbeteren omdat uit onderzoek blijkt dat kinderen zelf aan geven nog niet in alle gevallen hulp te krijgen.

Zo werken betrokken professionals steeds meer met de visie gefaseerde ketenzorg die met het programma Geweld hoort nergens thuis in de regio's wordt geïmplementeerd. Deze visie heeft oog voor alle leden in een gezin of huishouden (dus ook de kinderen) en is erop gericht om als eerste te zorgen voor veiligheid en daarna achterliggende problemen op te lossen en zo te zorgen voor duurzame veiligheid.

Het is verder van belang dat een professional de stappen van de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' doorloopt met het belang van kinderen voor ogen. In de afgelopen periode zijn er verschillende acties ingezet die professionals en organisatie hierbij ondersteunen, zoals het ontwikkelen van een specifieke handreiking hiertoe en de campagne 'Kind Centraal'.

Daarnaast is in de werkwijze van het meldpunt Veilig Thuis opgenomen om met alle partijen te spreken, juist ook met het kind. Veilig Thuis hoort ook minderjarige kinderen in de leeftijd van 4 jaar en ouder. Kinderen jonger dan 4 jaar worden in ieder geval gezien. Er wordt gekeken naar de geweldsdynamiek en gevolgen voor het hele huishouden of gezin.

Op dit moment is er ook aandacht voor kinderen in de opvang: in de opdrachtverlening, bekendheid met een normenkader over dit onderwerp en in het versterken van draagvlak in zowel de vrouwenopvang als maatschappelijke opvang bij centrumgemeenten en opvangorganisaties van aandacht voor de positie van kinderen. Ongeveer driekwart van de centrumgemeenten heeft op dit moment aandacht voor kinderen in de opdrachtverlening en is bekend met het bestaande normenkader 'kinderen in de vrouwenopvang'. Een kleiner gedeelte van de centrumgemeenten VO en MO heeft op dit moment (nog) geen aandacht voor kinderen in de opvang in de opdrachtverlening. Vrouwenopvang organisaties hebben het normenkader geborgd in het keurmerk 'veiligheid in de vrouwenopvang', die momenteel landelijk wordt uitgerold.

23. Do general support services refer victims to appropriate specialist services in your Member State?

Ja.

Algemene ondersteunende diensten hebben de mogelijkheid om rechtstreeks naar een aantal gespecialiseerde ondersteunende diensten te verwijzen. Voor sommige gespecialiseerde ondersteunende diensten is tussenkomst van de gemeente of een zorgverzekeraar nodig voor goedkeuring. Algemene ondersteunende diensten kunnen rechtstreeks doorverwijzen naar de volgende gespecialiseerde ondersteunende diensten:

- ~~Psychological support services~~
- Health services
- Legal counselling services
- Helplines for victims
- Financial support services
- Housing services; including interim accommodation such as shelters
- Other

24. In your Member State, are there specialist support services accessible only to women victims of gender-based and/or domestic violence?

Ja.

Instellingen voor vrouwenopvang zijn beschikbaar voor specifiek vrouwen. Veilig Thuis is bereikbaar voor zowel vrouwen als mannen.

25. In your Member State, are there specialist support services accessible to male victims of domestic violence?

Ja.

De 4 samenwerkende instanties in Nederland die opvang bieden voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, bieden hen zowel opvang, hulp als advies. Ze zijn te bereiken via www.mannenmishandeling.nl

Daarnaast ondersteunt de rijksoverheid vier instellingen bij de ontwikkeling van ondersteunings- en hulpaanbod voor mannen/jongens die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting.

26. Do specialist support services systematically take into account the special needs of child victims and child witnesses of domestic violence based on a child-sensitive approach (taking due account of the child's age, maturity, views, needs and concerns)?

- No
- Yes, they do so systematically
- Yes but not systematically

Ja.

Aanvullend op het antwoord van vraag 22:

Het getuige zijn als kind van huiselijk geweld wordt in Nederland gezien als vorm van kindermishandeling. De aanpak is er op gericht te kijken naar alle individuen alsook naar het geweldssysteem als geheel. De politie doet melding van situaties van huiselijk geweld bij Veilig Thuis wanneer kinderen betrokken zijn. Veilig Thuis beoordeelt vervolgens de situatie en bepaalt wat de nodige vervolgstappen zijn op basis van de behoeften van het kind. Ook bij de risicotaxatie voor een eventueel huisverbod wordt specifiek gekeken naar de kinderen.

In de GGZ-zorg is de zogenaamde 'kindcheck' waarbij zorgverleners kijken of een kind gevaar loopt als volwassenen hulp krijgen bij GGZ-problematiek.

27. Are victims of violence against women and domestic violence informed of their rights, the services they can turn to, and the follow-up given to their complaint (including the options available to them, the progress of the investigation or proceedings, and their role therein, as well as the outcome of their case)?

- No
- Yes
- Partially (e.g. the information referred to is not available on all issues mentioned above)

Sinds 2018 is de methode van de individuele beoordeling onderdeel van het werkproces van de politie als er een aangifte wordt gedaan. Bij deze beoordeling neemt de agent de omstandigheden van het specifieke situatie of incident mee. Dit helpt om bijvoorbeeld gevallen van gendergerelateerd geweld en huiselijk geweld te identificeren. De volgende stap is om vast te stellen of het slachtoffer specifieke bescherming, hulp, informatie of een verwijzing naar een specialist nodig heeft omdat het slachtoffer wordt gekwalificeerd als kwetsbaar.

Slachtofferhulp Nederland geeft praktische, juridische, financiële en/of emotionele steun voor

slachtoffers. Specifieke maatregelen voor (minderjarige) slachtoffers zijn bijvoorbeeld een casemanager of een slachtoffercoördinator. Slachtofferhulp Nederland heeft een casemanager voor slachtoffers (en nabestaanden) van de ernstigere delicten (zoals moord, verkrachting of terrorisme). De casemanagers faciliteren communicatie tussen alle partijen die betrokken zijn om het slachtoffer te helpen en te ondersteunen. Gedurende het strafproces is het OM verantwoordelijk voor de ondersteuning van slachtoffers. Deze taak is belegd bij een slachtoffercoördinator. Deze coördinator is het eerste aanspreekpunt voor het slachtoffer gedurende het strafproces. De coördinator staat ook in nauw contact met de officier van justitie en bijvoorbeeld Slachtofferhulp en de Reclassering.

Veilig Thuis informeert de directbetrokkenen (uitgangspunt is dat ze als eerste met directbetrokkenen spreken) over de rechten en het proces. Ze worden geïnformeerd over de wettelijke rechten, het recht om een klacht in te dienen en op de mogelijkheden van ondersteuning. Directbetrokkenen worden gewezen op de mogelijkheid dat zij zich kunnen laten ondersteunen. Bijvoorbeeld door een familielid, door het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) of door anderen.

Veilig Thuis heeft natuurlijk veel informatie van een betrokkene en gaat daar zorgvuldig mee om: ze vermeldt de bronnen, past hoor en wederhoor toe, is compleet, en draagt zorgvuldig over. Betrokkenen kunnen ook een verzoek doen om hun dossier achteraf te laten vernietigen. Gedurende het proces (zie vraag 28) worden betrokkenen steeds op de hoogte gehouden over de processtappen.

Vrouwenopvang organisaties informeren cliënten bij de start van de opvang of begeleiding over hun rechten. Organisaties hebben deze werkwijze opgenomen in hun werkprotocollen. Organisaties worden hierop getoetst in het kader van HKZ of ISO-certificering. Daarnaast hebben nagenoeg alle opvang organisaties hun klachtenregeling gepubliceerd op de organisatie website. In de klachtenregeling staat vermeld op welke manier een cliënt een klacht kan indienen, bij wie en wat daarmee gebeurt. Als cliënt niet tevreden is met de klachtenafhandeling door de organisatie zelf, kan de cliënt zich richten tot de onafhankelijke klachtencommissie POA.

28. Do victims of violence against women and domestic violence receive the information mentioned above in a timely manner and in a language they understand?

[Multiple choice possible]

- The information is easily available

- ~~— The information is difficult to find~~
- ~~— The information is inconsistent and spread over different sources~~
- The information is not available in all languages needed
- ~~— The information is not provided quickly enough~~
- ~~— Something else to be flagged~~

Voor Veilig Thuis geldt dat de directbetrokkenen de informatie direct krijgen van degene die de betrokken is bij de zaak. Veilig Thuis zorgt dus voor informatie en brengt dit persoonlijk.

De kans bestaat dat kleinere vrouwenopvang organisaties de klachtenregeling niet in alle talen schriftelijk beschikbaar hebben. In dat geval wordt maatwerk geleverd via mondeling vertaalde informatie via een tolk.

De Nederlandse wet vereist dat slachtoffers geïnformeerd worden over hun rechten en beschikbare ondersteuning bij het eerste contact met politie of het OM. De politie informeert het slachtoffer over zijn of haar rechten met behulp van verschillende folders: met een uitgebreide versie van de rechten, een kaart in creditkaartformaat met een beknopte versie van de rechten en een folder over hoe je aangifte kan doen. De folders zijn beschikbaar in het Engels, Frans, Duits, Italiaans, Pools, Spaans en Turks.

29. Have support programmes for perpetrators of violence against women or domestic violence been set up?

Ja.

Er zijn op dit moment al verschillende programma's in vrijwillig en gedwongen kader. Sommige zijn specifiek voor huiselijk geweld, andere programma's zijn algemener maar worden wel ingezet (bijv. agressieregulatie). Verschillende regio's in Nederland zijn momenteel actief met het ontwikkelen en verbeteren van plegeraanbod en plegeraanpak (mede) met financiële steun van het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis. Het gaat hierbij om een aanbod/ aanpak in het vrijwillig kader.

- The overall number of existing programmes in your Member State,
20 programma's.
- Their geographical distribution,
Van de programma's in het vrijwillig kader zijn 6 zijn landelijk toegankelijk en 14 regionaal toegankelijk, verspreid over het land.
- The implementing institution/entity/body (prison service, probation service, NGOs)
De programma's in het vrijwillig kader worden aangeboden door NGO's. De programma's vanuit het gedwongen kader worden aangeboden door de drie reclasseringsorganisaties en ambulante forensische ggz.
- Their compulsory or voluntary nature,
Zie voorgaand antwoord.
- Whether these programmes are implemented in co-ordination with specialist support services for women victims.
Ja voor wat betreft programma's in het vrijwillig kader, voor het gedwongen kader is dit onduidelijk.

30. Are there measures within these perpetrator programmes to ensure the safety of, support for and the respect of human rights of women victims?

Ja. De programma's hebben allemaal een verschillende focus, maar het gaat doorgaans om het aanpakken van de onderliggende/achterliggende problematiek. Dit is van groot belang om de Veiligheid van slachtoffers duurzaam te realiseren.

- Whether those measures are implemented in close co-ordination with specialist support services for women victims,
Ja.
- How a gendered understanding of violence against women has been incorporated in these programmes,
De mate waarin dit het geval is, is op dit moment landelijk niet inzichtelijk. Vanuit het landelijke programma Geweld hoort nergens thuis wordt deze vraag meegenomen in de gesprekken die zij met gemeenten voeren over het ontwikkelen en verbeteren van het plegeraanbod en de plegeraanpak.
- Whether the funding sources and annual amounts for these programmes.
Informatie hierover is niet beschikbaar op landelijk niveau.

31. Are support services for victims of violence accessible to persons with disabilities (i.e. availability of barrier free environment, easy to read and understand language, sign language interpretation, etc.)?

Ja.

Vrouwenopvang organisaties werken landelijk samen voor de plaatsing van personen met mobiele beperkingen. Personen met een laag verstandelijke beperking die daar speciale begeleiding voor nodig hebben, worden op veilige plekken opgevangen binnen organisaties voor verstandelijk gehandicaptenzorg. Hulp voor huiselijk geweld wordt dan ambulantly geboden.

32. Are support services available to all women victims of violence without discrimination on grounds such as racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation?

Ja.

De toegang tot hulp en/of opvang, is niet afhankelijk van de hier genoemde gronden.

33. Is the availability of support services conditional upon the victim's residence status for migrant women victims of violence?

Jan en nee.

Slachtoffers van geweld hebben in het algemeen recht op verschillende vormen van hulp en ondersteuning op basis van de EU-richtlijn minimumnormen slachtofferrechten. Dit geldt ongeacht de verblijfstatus. Tijdens de procedure tot aanvraag van verblijfsvergunning hebben slachtoffers recht op opvang zolang opvang nodig is vanwege de veiligheidssituatie. Voor begeleiding geldt dezelfde regeling als voor de opvang.

Slachtoffers van mensenhandel die niet beschikken over een verblijfsvergunning, hebben recht op opvang voor en periode van 3 maanden waarin zij kunnen overwegen aangifte te doen.

34. Have measures been taken in your Member State to ensure the regional availability of preventive, protection and support services regarding gender-based violence against women or domestic violence?

Ja.

Slachtoffers van gendergerelateerd- en huiselijk geweld kunnen in heel Nederland contact opnemen met de lokale/ regionale organisatie van Veilig Thuis en de lokale/ regionale organisatie voor de vrouwenopvang. De Rijksoverheid heeft met de VNG recentelijk onderzoek uit laten voeren naar de beschikbaarheid van opvangplekken in geval van acute crisissituaties en naar financiële tekorten die mogelijk de regionale beschikbaarheid van Veilig Thuis beïnvloeden. Dit heeft geleid tot een structurele verhoging van financiële middelen vanuit de Rijksoverheid aan gemeenten van in € 38,6 voor Veilig Thuis en € 14 miljoen voor de Vrouwenopvang. Aanvullend is vanuit de VNG een projectleider actief om de knelpunten in de door- en uitstroom bij opvanginstellingen aan te pakken, waardoor de beschikbaarheid van opvangplekken gewaarborgd is.

Voor een goede en extra laagdrempelige bereikbaarheid van Veilig Thuis is er sinds vorig jaar een chatfunctie gelanceerd.

35. If non-governmental organisations or other non-governmental actors provide victim support services, do they receive funding and / or other support from the government?

Ja.

De gemeenten zijn opdrachtgever en financier van opvanginstellingen voor slachtoffers. Gemeenten ontvangen hiervoor een bijdrage vanuit de Rijksoverheid. Gemeenten werken hiervoor met lokaal / regionaalwerkende organisaties waarmee ze veelal een langdurige relatie hebben. De termijn waarover financiële afspraken worden gemaakt verschilt.

Slachtofferhulp Nederland wordt gefinancierd door de Rijksoverheid.

36. Do the national laws transposing Directive 2012/29/EU establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime foresee specific measures addressing the needs of victims of violence against women and / or domestic violence?

Ja.

In 2017 is de richtlijn voor minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten omgezet in de Nederlandse wet. Zie voor verdere informatie het antwoord onder vraag 28.

37. According to the experience of your national authorities, which are the main challenges in protecting and supporting victims of gender-based violence and domestic violence?

- Het bereiken van doelgroepen die meer geïsoleerd leven.